

a középiskolák összes száma a Birodalomban 3168. Az összes intézetek 989 városra ill. községre oszlanak el; az 53 100.000-nél nagyobb lakosságú városra 796 intézet esik; a többi 936-ra 1557.

2. *A fenntartó testület* nem a Birodalom, hanem vagy az egyes államok, vagy városok és községek vagy egyéb közületek és magánosok. A megoszlást az 1. táblázat mutatja. (I. 87. 1.)

3. *A középiskolák nemei.* A 3168 középiskola közül 1989 ad főiskolai ill. egyetemi tanulmányokra jogosító érettségi bizonyítványt. Ezek megoszlását az iskolák nemei szerint I. a 2. táblázatban.

A középiskolák mindegyike kilenc évfolyamú (Sexta, Quinta, Quarta, Unter-, Obertertia, Unter-, Obersekunda, Unter-, Oberprima; VI, V, IV, U III, O III, U II, O II, U I, O I), kivéve az „Aufbauschule“-t, amely sajátos rendelkezésének megfelelően a népiskola 7. vagy 8. osztályára épül s az U III-val indul meg. Tanterv és tananyag szempontjából ez a középiskola, amelynek hívatása az, hogy a falu és kisváros népiskolájának tehetséges tanulóit a főiskolai és egyetemi tanulmányok felé vezesse, az u. n. „Deutsche Oberschule“-nak felel meg. Ez utóbbi, a maga 9 osztályos formájában elsősorban a nemzeti művelőanyag segítségével készít elő felsőbb tanulmányokra s így középponti tárgyai a vallástan, német, történelem és földrajz.

4. *Tanterv.* Az egyes tárgyak óraszámát tekintetében a Birodalom különböző országainak középiskoláiban — a különböző nemű iskolákon belül is — meglehetősen nagy változatosság van. Ezt a nagy változatosságot szemlélteti — kisebb, egyes esetekre vonatkozó eltérések elhanyagolásával — a 3. táblázat.

5. *Bukások, érettségi.* A bukások 0%-a birodalmi átlagban a fiúknál 8,8,

a leányoknál 4,5; az érettségi vizsgálaton 3,1 illetőleg 1,4. A 24.750 érett fiú közül főiskolára vagy egyetemre ment 12.593 (50,9%), a 7064 leány közül 2510 (34,1%).

A szegedi tankerület területén levő törvényhatósági Népművelési Bizottságok összefoglaló adatai az 1935-36. népművelési évről.

I. Szeged szab. kir. város.

A város lakossága 136.000 lélek. Területe 141.789 kat. hold.

Tevékenység: rendezett 1375 ismeretterjesztő előadást, (ezek keretében megkezdte a légoltalmi előadásokat), valamint 362 műsoros délutánt és estét, amelyeken összesen 70.907 lélek jelent meg. Ünnepegy volt 124.

Tanfolyamok: 5 analfabéta, 2 alapismereteket terjesztő, 13 számolási, 1 helyesírás-fogalmazási, 1 népművelési, 1 közműveltségi, 2 előadó-képző, 3 szülők iskolája, 3 jellemfejlesztő férfiak részére, 7 egyházi ének, 2 magyar nóta, 2 magyar tánc, 1 tejjgazdasági, 1 kertészeti, 1 méhészeti, 4 gyümölcsészeti, 3 női kézimunka, 1 varró, 1 főző, 3 ott-hongondozó, 2 női ének, 1 női egyházi ének és 4 idegen nyelvi; összesen tehát 64 tanfolyam, melyekre 2319 hallgató iratkozott be.

Rendezett a bizottság 100 műkedvelő előadást, 6 hangversenyt, 525 mesedélutánt, 9 tanulmányi kirándulást. Rádió-előadás közvetítése 321 esetben volt.

A II. népkönyvtár műveit 15.229 olvasó olvasta. A könyvtári órák száma 2382 volt.

A bizottság az 1935-36. népművelési évadban 7056 művelődési alkalmat nyújtott.

II. Hódmezővásárhely thj. város.

A város lakossága 60.342 lélek. Területe: 132.258 kat. hold.

Tevékenység: rendezett 402 ismeretterjesztő előadást és 50 műsoros

délután, amelyeken összesen 26.065 lélek jelent meg.

Tanfolyamok: 22 közművelődési tanfolyam. A tanfolyamokat összesen 1074 felnőtt látogatta.

A bizottság az 1935—36. népművelési évadban 1418 népművelődési alkalmat nyújtott.

III. Bekés vármegye.

A vármegye lakossága 330.656 lélek. Területe 639.658 kat. hold.

Tevékenység: rendezett 5809 ismeretterjesztő előadást, amelyeken összesen 442.501 lélek jelent meg. Ünnepegy volt 142.

Tanfolyamok: 11 analfabéta, 12 alapismereteket terjesztő, 10 népművelési és közműveltségi, 9 művészeti és kedélyképző, 33 nőnevelési és jellemképző, 2 egészségügyi, 19 gazdasági, 7 háziipari, 1 idegennyelvi, 8 ügyességi (gyorsírás, gépirás, rajz) összesen 82 tanfolyam, amelyekre 3029 hallgató iratkozott be.

Rendezett a bizottság 322 műkedvelői előadást, 43 hangversenyt, 550 mesédélután, 31 tanulmányi kirándulást. Rádió-előadás közvetítése 101 esetben volt.

A 143. népkönyvtár műveit 17.587 olvasó olvasta. A könyvtári órák száma 6000 volt.

A bizottság az 1935—36. népművelési évben 20.272 művelődési (és nevelő) alkalmat nyújtott.

IV. Csongrád vármegye.

A vármegye lakossága 148.000 lélek. Területe 327.569 kat. hold.

Tevékenység: rendezett 2405 ismeretterjesztő előadást és 422 műsoros délutánt (estét), amelyeken összesen 91.051 lélek jelent meg. Ünnepegy volt 210.

Tanfolyamok: 8 analfabéta, 4 alapismereteket terjesztő, 9 számolási, 1 szabad liceum, 7 egyházi ének, 4 ma-

gyar nóta, 1 magyar tánc, 2 női kézimunka, 2 főző, 2 varró, 2 női jellemképző, 1 egészségügyi, 1 méhészeti, 1 gyümölcsészeti, 2 háziipari, összesen 47 tanfolyam, amelyekre 2391 hallgató iratkozott be.

Rendezett a bizottság 130 műkedvelői előadást, 2 hangversenyt, 613 mesédélután, 14 tanulmányi kirándulást. Rádió előadás közvetítése 337 esetben volt.

Az 54 népkönyvtár műveit 10.627 olvasó olvasta. A könyvtári órák száma 1722 volt.

A bizottság az 1935—36. népművelési évadban 8338 művelődési alkalmat nyújtott.

V. Csanád, Arad, Torontál vm.

A vármegye lakossága 174.318 lélek. Területe 348.098 kat. hold.

Tevékenység: rendezett 1159 ismeretterjesztő előadást, 126 műsoros délutánt (estét), és ünnepegyt, amelyeken 95.699 lélek jelent meg.

Tanfolyamok: 4 analfabéta, 7 alapismereteket terjesztő, 5 népművelési, 28 ének, 2 férfi jellemképző, 12 nőnevelési, 1 gazdasági, 6 háziipari, összesen 65 tanfolyam, amelyekre 2888 tanuló iratkozott be.

Rendezett a bizottság 110 műkedvelői előadást, 43 hangversenyt, 127 mesédélután, 12 tanulmányi kirándulást. Rádió előadás közvetítése 110 esetben volt.

A 38 népkönyvtár műveit 9.002 olvasó olvasta.

Hány művelődési alkalom esett 1000 lélekre?

Szegeden: 51.

Hódmezővásárhelyen: 21.

Békés vármegyében: 61.

Csongrád vármegyében: 56.

Csanád-Arad-Torontál vármegyében: 33.

Hübner József.